

Jak se žije krajanům v Belgii a Lucemburku? České kořeny představí už pátý dokument

Projekt České kořeny letos slaví deset let. Filmaři se v uplynulých letech vydali za krajany do Švédska, Švýcarska, rakouské Vídně a kanadského Vancouveru. Vznikly tak čtyři jedinečné dokumenty, mozaika příběhů rodin Čechů žijících v zahraničí. A protože si výročí zaslouží oslavu, chystá se v Praze od 5. do 7. června festival, kde se sejdou i zástupci rodin, které v dokumentech účinkovaly. Zároveň bude premiéra pátého cyklu dokumentů. Ten je tentokrát věnován krajanům, kteří žijí v Lucembursku a v Belgii, kde je velmi aktivní Beseda v čele s paní Olgou Schmalzried. Neméně zajímavé budou i příběhy krajanů v Lucembursku, uvedla spoluautorka dokumentu a předsedkyně spolku České kořeny Martina Fialková.

Olga Schmalzried při výuce češtiny Foto: Martina Fialková

Přehrajte si celý příspěvek: <http://prehovac.rozhlas.cz/audio/3989031>

František Šedý, zakladatel krajanského spolku v Lucembursku Foto: Martina Fialková

„Lucembursko bude pro diváky velice zajímavé, protože málokdo tuší, že tam odcházeli čeští emigranti před čtyřiceti a více lety. Dnes se na Lucembursko díváme stejně jako na Belgii, kde žije mnoho Čechů, protože jsou tam evropské instituce, a o životě českých emigrantů se mnoho neví“.

V každém z vašich dokumentů vystupovalo pět šest stěžejních osobností s velmi zajímavými osudy.

„Vzhledem k tomu, že ve filmu vystupují lidé ze dvou zemí, tak jsme se tentokrát nemohli tolik rozmáchnout. Vedle paní Olgy Schmalzried a její rodiny jsme v Belgii natáčeli například s česko - slovenským skladatelem Jánem Valachem. Je to vzácný člověk, dnes už ve vysokém věku. Je nejen hudebním skladatelem, ale i vynikajícím varhaníkem a dirigentem. Vedle jeho příběhu jsme zaznamenali také příběh mladého člověka Michala Svobody, který se do Belgie dostal ve svých osmnácti letech, hned v roce 1968. V emigraci vystudoval, stal se vynikajícím vědcem, biochemikem. Sportovně také létá. Jeho vyprávění nás zaujalo pohledem tehdy mladého frajířka, který si najednou uvědomil, že emigrace je vážná věc, a nějak se tím musí prokousat“.

Koho zajímavého jste potkali v Lucembursku?

Výtvarník Ota Nalezinek při natáčení dokumentu Foto: Martina Fialková

„V Lucembursku jsme začali u pana Oty Nalezinka. Je to vynikající výtvarník, o kterém u nás téměř nikdo neví. Mě připadá, že je to velká škoda. Proto jsme se v rámci festivalu k výročí Českých kořenů rozhodli uspořádat mu v Praze výstavu. Ota Nalezinek žije v Lucembursku od roku 1968 či 1969. Po velmi svízelných začátcích se mu podařilo, že se stal jedním z předních tamních uznávaných výtvarníků. Díky němu dostalo město Lucemburk svou výraznou výtvarnou podobu, protože jeho práce se uplatňují na známkách, na pohlednicích města Lucemburk. Vytvořil spoustu velkoformátových obrazů nebo tapisérií. Jeho životní příběh je také zajímavý, jak se od nuly dopracoval k takovým výsledkům. Natáčeli jsme rovněž s honorární konzulkou Ivou Mrázkovou, která je také vynikající výtvarnicí. Má také velké úspěchy. Když tam v 80. letech přišla, tak Ota Nalezinek byl tím, kdo jí zpočátku pomohl“.

Když se točí dokument, který je postavený na příbězích lidí, jak dlouho trvá, než se vám otevrou? Přivítali natáčení nebo byli zpočátku nedůvěřiví?

Výtvarnice a honorární konzulka Iva Mrázková Foto: Martina Fialková

„Teď si uvědomuji, že když jsem mluvila o Lucembursku, tak jsem vynechala Michala Wittmana, což je dřívější honorární konzul. Emigroval také velice mladý, a poměrně složitou cestou se vypracoval. A zrovna natáčení s ním bylo zajímavé po té stránce, že bylo zajímavé sledovat, jak zpočátku s námi hovoří přátelsky, žoviálně, dělá si legraci ze svých zkušeností z emigrace hodně zlehčuje. Vypráví tak, aby to bylo vtipné a zajímavé, což skutečně je, ale cítíte, že to není to, co potřebujete pro ten film. Cítíte, že je potřeba se ještě dostat víc do hloubky. A to se třeba daří až v závěru celého dne, protože v té rodině a s tou osobou strávíte hodně času, a chvilku trvá, než se mu tak říkajíc dostanete pod kůži. Pak jsme vždycky rádi, když ty okamžiky nastanou, a když se to povede“.

České kořeny se začaly točit před deseti lety. Uspořádáte slavnostní festival. Jak bude vypadat?

Tým Českých kořenů (Zdeněk Polášek, Martina Fialková a Tomáš Kubák u velikonočního hrošíka Ivy Mrázkové)
Foto: Martina Fialková

„Když jsme se loni vraceli z posledního natáčení, tak jsme si uvědomili, že to letos bude deset let, a že by to chtělo nějak oslavit. A festival pomalu začal krystalizovat. Bude třídní. První den začne až v podvečer slavnostním zahájením, které se odehraje v prostorách Senátu. Tam se také uskuteční zahajovací koncert. Zazní tu i skladby těch skladatelů, kteří prošli našimi filmy, například pana Valacha z Belgie nebo pana Tomislava Vašíčka z Vídně. Bude to také v provedení smyčcového souboru, který založil a vede v Praze Jaroslav Šonský. Žije ve Švédsku, a za souborem do Prahy dojíždí. Je to také jedna z osobností našeho prvního dokumentu České kořeny ve Švédsku. Druhý den bude věnován výstavě, kde se představí dva lucemburští výtvarníci a večer

v kině Ponrepo nastane premiéra Českých kořenů v Lucemburku a v Belgii. Třetí den proběhne retrospektiva našich dříve natočených dokumentů. Tam bude příležitost setkat se s těmi zahraničními účastníky, kteří sem do Prahy přijedou. To je právě smyslem festivalu, že jsme pozvali všechny, kteří se budou moci osobně zúčastnit, aby se s nimi mohlo setkat domácí publikum, aby se mohli setkat navzájem, což je pro ně také zajímavé, a abychom je zase po dlouhé době mohli vidět my. S řadou z nich máme přátelské vazby od doby natáčení. Je to taková naše velká rodina, která se pořád rozrůstá. Téma Češi ve světě rezonuje ve všech těchto zemích, a ráda bych, aby rezonovalo i tady. Myslím si, že je to pro mnoho lidí zajímavé, a zejména pro mladou generaci. Často jsem překvapená, jak oni jsou překvapeni z toho, co v našich dokumentech vidí a slyší, a jak to oceňují“.

Film se právě dostřihává. Máte už v hlavě nápad na další film?

„My jsme zpočátku vůbec neměli ambice, že to bude takto velký cyklus. Ten první díl jsme točili na zkoušku. Vůbec jsme nevěděli, co bude potom. Úplně jsme to nevěděli, ani po vzniku druhého dokumentu. Při třetím jsme si uvědomili, že to bude nějaký cyklus, že je o to mezi diváky docela zájem. To téma baví stále i nás. To víte, že přemýšlíme, co dál. Přestože je to na jedno téma, tak vidíme a slyšíme, jak se odpovědi různí, a jak každá země si ty lidi zformuje nějak jinak, a pokaždé se dočkáme nějakých překvapení. Možností je hodně, ale v tuto chvíli ještě není nic jasně rozhodnuto“.

Autor: Zdeňka Kuchyňová